

آموزش به بیمار

مراقبت از نوزاد نارس در منزل

دانشگاه علوم پزشکی مشهد
بیمارستان خاتم الانبیاء تایباد
واحد آموزش

۷- تست غربالگری تیروئید در نوزاد نارس در ۳ تا ۵ روزگی، ۱۵ روزگی، ۵/۱ ماهگی انجام می شود.

۸- تمام نوزادان نارس باوزن کمتر از ۲ کیلو باید یک دوز اضافی واکسن هپاتیت B دریافت کنند.

۹- در نوزاد نارس زیر ۲ کیلو در ۴ یا ۵ هفتگی سونوگرافی مغز طبق نظر پزشک انجام می شود.

اولین معاینه نوزاد ۲۴ تا ۴۸ ساعت بعد از ترخیص می باشد. مراجعات بعدی تا وقتی که وزن نوزاد به ۲۰۰۰ تا ۲۵۰۰ گرم برسد هفته ای یکبار می باشد. مراجعات بعدی دو هفته ای یکبار و سپس ماهیانه می باشد.

منبع:

کتاب مراقبت و نگهداری از نوزاد نارس تألیف دکتر حبیب الهی و دکتر حیدرزاده متخصص نوزادان سال ۱۳۹۳

مشکلات نوزاد نارس:

۱- قطع ناگهانی تنفس (آپنه): نوزاد نارس گاهی دچار آپنه می شود.

۲- بیماری نرسی شبکیه چشم (ROP): تمامی نوزادان نارس با وزن کمتر از ۱۲۰۰ گرم یا نوزاد نارس که در طول بستری اکسیژن طولانی مدت دریافت کرده در معرض خطر این بیماری هستند بنابراین باید در ۴ الی ۶ هفتگی جهت معاینه به فوق تخصص شبکیه چشم مراجعه نماید این بیماری در صورت عدم درمان باعث نابینایی می شود.

۳- دررفتگی مفصل لگن: باید توسط پزشک معاینه شود.

۴- ناشنوایی: باید شنوایی سنجی قبل یک ماهگی انجام شود.

۵- کم خونی: نوزاد نارس از ماه های اول دچار کم خونی می شود که تجویز مکمل آهن و اسید فولیک و ویتامین B در جلوگیری از کم خونی موثر است در نوزاد نارس قطره آهن از ۱۵ روزگی شروع می شود.

۶- گرمی و سردی نوزاد نارس: پوشاندن کلاه، دستکش، جوراب در فصل سرد سال توصیه می شود از قرار دادن نوزاد در کنار شوفاژ، جریان باد، بخاری، کولر، پنکه و تابش مستقیم آفتاب پرهیز شود.

مادران عزیز

مطلب پیش روی شما محتوی آموزشی برای مراقبت از نوزادان می باشد. امیدواریم با رعایت نکات ذکر شده در آن مراقب سلامت نوزادان باشید.

نوزاد نارس:

نوزاد نارس به نوزادی گفته می شود که قبل نه ماهگی متولد می شود. هرچه نوزاد نارس تر باشد مشکلاتش بیشتر خواهد شد. مشکل تنفسی به صورت حاد به علت نارس بودن ریه نوزاد ایجاد می شود. گاهی مشکلاتی در درازمدت و بعد ترخیص از بیمارستان مانند آسیب مغزی ممکن است به وجود آید.

علت تولد نوزاد نارس:

علت زایمان زودرس نامعلوم است ولی ممکن است در اثر مشکلاتی مانند مشکلات جفت، بارداری دوقلو یا بیشتر، عفونت ادراری مادر، مشکل رحم، فشارخون بالا مادر، مصرف الکل یا دارو روان گردان باشد.

حضور مادر در طی بستری نوزاد در بخش ویژه نوزادان، بعد بهبودی نسبی نوزاد اهمیت زیادی دارد. نوزاد نارس به علت سیستم ایمنی ضعیف بیشتر در معرض عفونت می باشد، شستن دست ها با مایع قبل هر تماس با نوزاد ضروری است.

تغذیه نوزاد نارس:

نوزاد نارس به علت وزن کم، قدرت مکیدن، زیر سینه را ندارد به همین دلیل شیردهی از طریق لوله ای که از طریق بینی نوزاد داخل معده تعبیه می شود انجام می گردد. مادر باید شیر خود را دوشیده و در ظروف پلاستیکی تمیز و درب دار و داخل کیسه یخ به بیمارستان منتقل کند شیر مادر به مدت ۶ تا ۸ ساعت خارج یخچال و ۱ تا ۲ روز در یخچال و به اندازه ۴ الی ۶ هفته به صورت فریز شده قابل نگهداری می باشد تغذیه نوزاد از سینه مادر به تدریج شروع و آموزش داده می شود. در آغوش گرفتن و نوازش نوزاد قسمت اعظم مراقبت از نوزاد نارس است. اگر مادر شیر کافی نداشته باشد باید از شیر خشک های مخصوص نوزاد نارس استفاده کنند.

نکات قابل توجه حین شیردهی از طریق لوله:

قبل هر بار شیردهی محل لوله نوزاد چک شود تا از قسمتی که فیکس شده و علامت گذاری شده جابه جا نشده باشد در صورت جابه جایی لوله شیردهی نوزاد انجام نشود.

- شیر نوزاد باید خودبه خود و به آرامی از طریق لوله وارد معده شود و نباید این کار را با فشار پیستون سرنگ انجام داد.
- تعویض پوشک یا ماساژ نوزاد باید قبل شیردهی باشد.
- بعد شیردهی نوزاد را به پهلو راست بخوابانید.

رعایت تمامی این نکات از خفگی و استفراغ نوزاد بعد شیردهی جلوگیری می کند در ضمن لوله نوزاد باید ۷ تا ۱۰ روز بعد گذاشتن لوله عوض شود در نوزادانی که با لوله مرخص شود جهت تعبیه مجدد لوله به بیمارستان مراجعه نمایید.

زمان ترخیص نوزاد نارس:

با توجه به نظر پزشک معالج اگر نوزاد به وزن ۱۸۰۰ رسیده و سرم و آنتی بیوتیک ها قطع شدند و نوزاد حجم شیر کافی دریافت کرد و مشکل تنفسی و سابقه تشنج نداشت مرخص است. نوزاد نارس باید هر دو ساعت تغذیه شود در صورت خواب بودن نوزاد بیشتر از ۳ تا ۴ ساعت احتمال کاهش قند خون و به دنبال آن تشنج نوزاد وجود دارد. در صورت بدحال شدن نوزاد، کبودی و خوب شیر نخوردن و استفراغ مکرر و بی حالی وتب و تشنج به پزشک نوزادان مراجعه نمایید.